

การศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก

อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

A study of the differences between personal factors and attitudes
toward personal income taxation of people in Muak Lek Municipality,
Muak Lek District, Saraburi Province

สุบิน พุทโสม¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในด้าน ความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และความพึงพอใจ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test และ One way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 ปีถึง 35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็น เจ้าของกิจการ และมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 150,000 บาทถึง 300,000 บาท ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าทัศนคติด้านพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับสูง ($\bar{X} = 3.41$) และด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.96$) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็กที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้สุทธิต่อปีที่แตกต่างกันมี ทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 5 ด้าน (ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้าน พฤติกรรม และด้านความพึงพอใจ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 สรุปผลการวิจัยและ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอนาคต

คำสำคัญ: ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, ทัศนคติ, ปัจจัยส่วนบุคคล

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of attitudes toward personal income taxation in cognitive, perception, conception, behavior, and satisfaction and 2) compare the personal factors and attitudes toward personal income taxation. The population in this study is the people who live in Muak Lek Municipality, Muak Lek District, Saraburi Province. 234 respondents and questionnaires were used to collect the data. Statistics tools used in the study were frequency,

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก

percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA. The results found that most of the population was female, ages 26-35 years old, graduated in bachelor's degree level, their occupations were owners of the business and their average income annually is in the range of 150,000 – 300,000 Baht. The overall level of attitudes toward personal income taxation was at a moderate level ($\bar{X} = 3.29$), the highest level of attitudes toward personal income taxation in “behavior” was at a high level ($\bar{X} = 3.41$) and the lowest in “cognitive” was at a moderate level ($\bar{X} = 2.96$). The results of the comparison showed that the respondents had significantly different in the level of attitudes toward personal income taxation in cognitive, perception, conception, behavior, and satisfaction at statistical significance at 0.05 levels. Discussion and recommendation from this finding create more contributions to the related agencies in the future.

Keyword: Personal income taxation, Attitude, Personal factor

บทนำ

การจัดเก็บภาษีนับว่าเป็นหน้าที่มีความสำคัญอย่างมากในทุกๆ ประเทศ เงินส่วนใหญ่ในการพัฒนาของแต่ละประเทศนั้นมาจากการจัดเก็บภาษี และภาษีที่ได้รับการจัดเก็บยังถูกนำมาใช้จ่ายไปกับการทำงานของรัฐบาล เพื่อให้ประเทศเกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง บุคคลที่เข้าข่ายจะต้องเสียภาษีให้กับรัฐบาล โดยทั่วไปจะเป็นบุคคลที่มีรายได้ตามที่กฎหมายในแต่ละประเทศกำหนด ในส่วนของประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องภาษีเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นบุคคลทุกคนที่มีหน้าที่เสียภาษีควรที่จะปฏิบัติตามที่ถูกกฎหมายกำหนด (วรรณพงษ์ ดุรงควโรจน์, 2561) ภาษีเป็นสิ่งที่รัฐบาลของประเทศบังคับให้จัดเก็บกับผู้ที่มีรายได้ทุกคน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นในทุกๆ ด้าน เช่น เศรษฐกิจ, สุขอนามัย, การศึกษา, การคมนาคมขนส่ง รวมทั้งการจ่ายเงินเดือนให้กับข้าราชการ เช่น ทหาร ตำรวจ ครู และอื่นๆ การรักษาความสงบสุขภายในประเทศ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ เช่น การประปา อาคารของหน่วยงานราชการ เสาไฟฟ้า ไฟส่องสว่างตามถนนหนทาง เป็นต้น (มณีรัตน์ แสนเนียง, 2560) ถ้าหากประชาชนในประเทศไหนไม่เสียภาษีหรือหลบเลี่ยงไม่จ่ายภาษี รัฐบาลจะไม่มีแหล่งเงินทุนที่จะนำมาพัฒนาประเทศ และด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างล่าช้าหรือมักเกิดปัญหาต่างๆ ภายในประเทศมากมาย เช่น การเหลื่อมล้ำทางสังคม มีประชาชนที่ร่ำรวยจำนวนน้อย แต่มีประชาชนที่ยากจนจำนวนมาก อาจทำให้เกิดสงครามกลางเมือง ความอดอยาก เศรษฐกิจตกต่ำ ประเทศเป็นหนี้สาธารณะ คุณภาพการศึกษาลดลง และเหตุการณ์อื่นๆ อีกมากมายที่อาจเป็นสาเหตุมาจากการที่ไม่สามารถที่จะเก็บภาษีจากประชาชนในประเทศได้ (ภาวรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์ และสมคิด พุทธศรี, 2018)

รัฐบาลเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลัก คือ การจัดเก็บภาษีจากผู้มีเงินได้ทุกประเภท โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเรียกเก็บจากบุคคลผู้มีเงินได้ มีฐานกว้างขวางครอบคลุมประชาชนทั้งหมดในประเทศที่มีเงินได้ โดยรัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นจำนวนมากในแต่ละปีนั้น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจึงถือว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญแหล่งหนึ่งของรัฐบาล (วิทีติเตย สารานุกรมเสรี, 2556) โดยมีหน่วยงานภาครัฐ คือ กรมสรรพากรที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี หากว่าประชาชนผู้เสียภาษีทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเสียภาษีเป็นอย่างดี เสียภาษีด้วยความสมัครใจ ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเสียภาษี รับรู้ถึงการเสียภาษีที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชนในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศ และรัฐบาลไม่ได้เข้ามาแทรกแซงการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรคงไม่เกิด

ปัญหาในทางปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันเมื่อใดที่รัฐบาลต้องการใช้งบประมาณในการบริหารประเทศมากขึ้น กรมสรรพากรมักจะถูกกดดันให้ตรวจตราผู้เสียภาษีให้เสียภาษีอย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความไม่เข้าใจและรู้สึกไม่พอใจถึงการทำงานของกรมสรรพากร รวมทั้งผู้เสียภาษีไม่ทราบถึงความจำเป็นและความสำคัญของการเสียภาษีอย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและสร้างความรู้สึกที่ดีในการเสียภาษีนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกรมสรรพากรผู้ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการให้บริการวิชาการสู่สังคม จึงควรมีส่วนร่วมอย่างตั้งใจและจริงจังที่จะให้ความรู้และข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการเสียภาษีที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นธรรม ในขณะที่เดียวกันประชาชนผู้มีเงินได้ซึ่งมี หน้าที่เสียภาษีทุกคนควรจะเปิดใจเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีที่ถูกต้อง (สายสมร สังข์เมฆ, 2553)

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเรียกเก็บจากผู้มีเงินได้นั้น ถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ และ ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อภาครัฐในหลายแง่มุม เช่น เป็นสิ่งสะท้อนถึงรายได้ ภาคครัวเรือนโดยเฉพาะฐานเงินเดือนและฐานเงินฝากที่ขยายตัวในแต่ละปี รวมทั้งเป็น สิ่งสะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจ ในการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกด้วย (หลุย้า อีระธัญศิริกุล และสุพรรณิ พุทธธรัตน์, 2559) ภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดานั้นมีฐานกว้างครอบคลุมประชาชนผู้เงินได้ทั้งประเทศ เนื่องจากการจัดเก็บจากบุคคลธรรมดาซึ่งมีเงินได้ตาม มาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เป็นการจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า โดยกรมสรรพากรมีนโยบายกำกับดูแลผู้เสีย ภาษีโดยวิธีใกล้ชิดและเป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีในการเสียภาษี เพื่อเป็นประโยชน์ใน การบริหารจัดการภาษี ถึงแม้ว่ากรมสรรพากรจะมีนโยบายประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามี ความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น การจัดทำคู่มือและแนะนำความรู้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและ การยื่นแบบแสดงรายการให้กับผู้เสียภาษี การแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและ เว็บไซต์ของกรมสรรพากร การขอคำแนะนำและติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับเจ้าหน้าที่ ของกรมสรรพากรผ่านทางโทรศัพท์ แต่ยังมีประชาชนผู้เสียภาษีอากรในท้องถิ่นอีกจำนวนมากที่ยังคงขาดความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและยื่นแบบแสดงรายการ ซึ่งอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของ กฎหมายภาษีอากรในแต่ละปี (กสุม่า ดำรงชัย และกมลลาภ ปุริสาร, 2561)

ดังนั้นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและสร้างความรู้สึที่ดีในการเสียภาษีในทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกรมสรรพากร ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีหรือสถาบันการศึกษาต่างๆซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการวิชาการแก่สังคม จึงควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการที่จะให้ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นธรรม ในขณะที่ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนควรจะเปิดใจเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และมุ่งเน้นการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมตามนโยบายของมหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งเป็นหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะให้บริการวิชาการสู่สังคม จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางสำหรับการให้บริการความรู้ด้านภาษีอากร อีกทั้งยังไม่เคยมีหน่วยงานใดได้ลงศึกษาในพื้นที่นี้มาก่อนผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน และเป็นแนวทางสำหรับการให้บริการวิชาการด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนผู้มีเงินได้ รวมทั้งเป็น

แนวทางสำหรับการพัฒนาวิธีการให้บริการแก่ประชาชน และการให้ความรู้ด้านภาษีอากร ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็กจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้สุทธิต่อปี กับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2550) ได้ให้ความหมายของคำว่าทัศนคติว่า ทัศนคติหรืออาจใช้คำว่าเจตคติ ทัศนคติเป็นนามธรรม และเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านปฏิบัติ แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะได้ตอบสนองให้ทราบถึงแนวทางการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า นอกจากนี้ ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคทั้งในทางบวกและทางลบ ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิดภายในต่อสิ่งหนึ่งซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก (ชนาธิป อ่อนหวาน, 2553) โดยพยอม วงศ์สารศรี (2537) ได้สรุปลักษณะของทัศนคติไว้ดังนี้ (1) ทัศนคติกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเมื่อบุคคลมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะรับรู้ได้ด้วยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาอาจจะแสดงออกมาด้วยคำพูด สีหน้า และท่าทางได้ (2) ทัศนคติเป็นเรื่องซับซ้อน บุคคลอาจมีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะซับซ้อนมาก (3) ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นในทางดีหรือไม่ดีอาจเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป หรือมีการได้รับข้อมูลใหม่มากขึ้น ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนจากทัศนคติที่ยอมรับไปสู่ทัศนคติที่ไม่ยอมรับหรือเปลี่ยนจากทัศนคติที่ไม่ยอมรับไปสู่ทัศนคติที่ยอมรับ ดังนั้นทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจดจำข้อเท็จจริง รวมถึงรายละเอียดต่าง ๆ จากการศึกษา การสังเกต การได้ยิน การมองเห็น และจากประสบการณ์ที่ได้สะสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมา ส่วนความเข้าใจ เป็นความสามารถในการนำความรู้มาแปลความ ตีความและสรุปความตามความเข้าใจของบุคคลนั้น (สมศรี ชันทอง, 2550) และอักษร สวัสดิ์ (2542) กล่าวว่าแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้เริ่มจากระดับต่ำไปสู่ระดับที่สูงขึ้นไปของบุคคลสามารถแบ่งได้ 6 ระดับดังนี้ (1) ความรู้ (Knowledge) คือ ความสามารถในการจดจำและระลึกถึงปรากฏการณ์เรื่องราวต่าง ๆ เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระต่อกัน ไปจนถึงสิ่งที่มีความซับซ้อนและสัมพันธ์ระหว่างกัน (2) ความเข้าใจ (Comprehension) คือ ความสามารถในการขยายความรู้ ความจำอย่างมีเหตุผล และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปความ หรือการขยายความ (3) การนำไปใช้ (Application) คือ ความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจ เพื่อใช้แก้ปัญหาที่แปลกใหม่ หรือเหตุการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับเรื่องนั้นๆ (4) การวิเคราะห์ (Analysis) คือ ความสามารถในการแยกแยะพิจารณาสิ่งต่างๆ แบ่งออกเป็นส่วนย่อยโดยมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็น

พฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติกิจกรรมใดๆ นั้น นอกจากนี้สุรศักดิ์ นาถวิล (2544) ได้กล่าวว่า ลักษณะความพึงพอใจมีอยู่ 2 ประการ คือ (1) ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกทางบวกของบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลจะรับรู้ถึงความพึงพอใจได้จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัว การตอบสนองความต้องการของมนุษย์แต่ละคนเกิดจากการโต้ตอบกับบุคคลอื่นและสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้แต่ละคนมีประสบการณ์ รับรู้ เรียนรู้ สิ่งที่ได้รับการตอบสนองแตกต่างกันไป และหากสิ่งที่ได้รับเป็นไปตามความต้องการจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ และ (2) ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสิ่งที่ได้รับจริงมากกว่าสิ่งที่คาดหวังไว้จะทำให้เกิดความพึงพอใจ

ดังนั้นจากแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทั้ง 5 ด้านจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญของประชาชนผู้มีเงินได้ทุกคนที่จะต้องเสียภาษีให้แก่รัฐบาลเพื่อนำไปพัฒนาประเทศ และในขั้นตอนต่อไปจะอธิบายถึงระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำนวน 6,864 คน (เทศบาลตำบลมวกเหล็ก, 2019) นำมาคำนวณโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) กรณิธาบขนาดของประชากร ณ ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 0.05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ คือ 377.97 คน หรือ 378 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 234 คน คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 61.90

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้สุทธิต่อปี

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจต่อการบริการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยได้สร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อคำถามแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิดจำนวน 2 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายปิดจำนวน 5 ข้อ และ 2) ทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 5 ด้าน จำนวน 22 ข้อ ประกอบด้วยด้านความรู้ความเข้าใจ 4 ข้อ ด้านความรู้สึก 5 ข้อ ด้านความคิด 5 ข้อ ด้านพฤติกรรม 4 ข้อ และด้านความพึงพอใจต่อการบริการ 4 ข้อ โดยข้อคำถามทั้งได้ผ่านตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการทดลอง (try out) แบบสอบถามโดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก 30 ชุด นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.905 และเก็บข้อมูลทั้งหมด 234 ชุด มีความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.943 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงซึ่งเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูล และสถิติที่ใช้แบ่งตามลักษณะข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยเท่ากันทุกช่วงชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อปีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ใช้สถิติ t-test และ One way ANOVA ในกรณีข้อมูลมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 140 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 มีอายุระหว่าง 26 ปีถึง 35 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 112 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 มีอาชีพหลัก คือ เจ้าของกิจการหรือธุรกิจส่วนตัว 72 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และมีรายได้สุทธิต่อปีประมาณ 150,001 บาทถึง 300,000 บาท 163 คิดเป็นร้อยละ 69.7 รายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 234)

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	ร้อยละ (%)
เพศ	ชาย	94	40.2
	หญิง	140	59.8
อายุ	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	48	20.5
	26 ปี ถึง 35 ปี	81	34.6
	36 ปี ถึง 45 ปี	59	25.2
	46 ปี ถึง 55 ปี	28	12.0
	56 ปีขึ้นไป	18	7.7
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	108	46.2
	ปริญญาตรี	112	47.8
	สูงกว่าปริญญาตรี	14	6.0

อาชีพ	รับจ้างทั่วไป	65	27.8
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	32	13.7
	เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	72	30.8
	พนักงานบริษัทเอกชน	54	23.1
	อื่นๆ	11	4.7
รายได้สุทธิต่อปี	150,001 บาท ถึง 300,000 บาท	163	69.7
	300,001 บาท ถึง 500,000 บาท	49	20.9
	500,001 บาท ถึง 750,000 บาท	14	6.0
	750,001 บาทขึ้นไป	8	3.4

1. ผลจากการศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) โดยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา “ด้านพฤติกรรม” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$) และทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา “ด้านความรู้ความเข้าใจ” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ทัศนคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	2.96	0.99	ปานกลาง
2. ด้านความรู้สึกรัก	3.33	0.73	ปานกลาง
3. ด้านความคิด	3.36	0.78	ปานกลาง
4. ด้านพฤติกรรม	3.41	0.87	มาก
5. ด้านความพึงพอใจ	3.39	0.72	ปานกลาง
รวม	3.29	0.65	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

2.1 เพศ

จากการศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในด้านความรู้สึกรัก ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านความรู้สึกรัก เพศหญิงจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.408$) และเพศชายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.219$) 2) ด้านพฤติกรรม เพศหญิงจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.587$)

และเพศชายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.164$) และ 3) ด้านความพึงพอใจ เพศหญิงจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.469$) และเพศชายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.279$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามเพศ

	ชาย (n=94)		หญิง (n=140)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	2.870	0.945	3.025	1.013	1.180	0.239
2. ด้านความรู้สึก	3.219	0.694	3.408	0.752	1.979	0.049*
3. ด้านความคิด	3.278	0.700	3.412	0.832	1.286	0.200
4. ด้านพฤติกรรม	3.164	0.786	3.587	0.877	3.844	0.000*
5. ด้านความพึงพอใจ	3.279	0.634	3.469	0.758	2.078	0.039*

2.2 อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้สุทธิต่อปี

ทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้สุทธิต่อปี โดยการทดสอบด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ปรากฏผลดังนี้ (1) อายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด และด้านพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (2) ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (3) อาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (4) รายได้สุทธิต่อปีที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความคิดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยรายละเอียดของค่าทางสถิติทั้ง 5 ด้านของทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา

อาชีพ และรายได้สุทธิต่อปี

อายุ	F	Sig.
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	12.778	0.000*
2. ด้านความรู้สึก	3.480	0.009*
3. ด้านความคิด	4.753	0.001*
4. ด้านพฤติกรรม	4.659	0.001*
5. ด้านความพึงพอใจ	1.454	0.217
ระดับการศึกษา	F	Sig.
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	23.201	0.000*

2. ด้านความรู้สึก	6.950	0.001*
3. ด้านความคิด	7.597	0.001*
4. ด้านพฤติกรรม	5.928	0.003*
5. ด้านความพึงพอใจ	3.872	0.022*
อาชีพ	F	Sig.
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	11.361	0.000*
2. ด้านความรู้สึก	5.619	0.000*
3. ด้านความคิด	5.393	0.000*
4. ด้านพฤติกรรม	5.679	0.000*
5. ด้านความพึงพอใจ	6.244	0.000*
รายได้สุทธิต่อปี	F	Sig.
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	8.144	0.000*
2. ด้านความรู้สึก	2.371	0.071
3. ด้านความคิด	3.434	0.018*
4. ด้านพฤติกรรม	2.287	0.079
5. ด้านความพึงพอใจ	1.251	0.292

* $p \leq 0.05$ (1-tailed)

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกันมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe พบความแตกต่างดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปผลความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

อายุ

ด้านความรู้ความเข้าใจ

1. ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี มีความแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 46 ปี ถึง 55 ปี พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) และผู้ที่มีอายุ 46 ปี ถึง 55 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$)
2. ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี มีความแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) และผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.69$)
3. ผู้ที่มีอายุ 26 ปี ถึง 35 ปี มีความแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป พบว่าผู้ที่มีอายุ 26 ปี ถึง 35 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.69$)
4. ผู้ที่มีอายุ 36 ปี ถึง 55 ปี มีความแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป พบว่าผู้ที่มีอายุ 36 ปี ถึง 55 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.69$)
5. ผู้ที่มีอายุ 46 ปี ถึง 55 ปี มีความแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป พบว่าผู้ที่มีอายุ 46 ปี ถึง 55 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) และผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.69$)

ด้านความรู้สึก

1. ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี มีความแตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 46 ปี ถึง 55 ปี พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) และผู้ที่มีอายุ 46 ปี ถึง 55 ปี มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$)

ความรู้สึกรู้ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจที่แตกต่างกัน และ (4) รายได้สุทธิต่อปีที่แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา ดำรงชัย และกุหลาบ ปุริสาร (2561) พบว่าอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลงพื้นที่ในการแนะนำการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ประชาชนผู้มีเงินได้ในระหว่างการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และควรจัดให้มีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรที่ประชาชนควรรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ได้เรียนรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สถาบันการศึกษาควรจัดโครงการให้บริการวิชาการ เช่น การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ประชาชนโดยตรง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตมีดังนี้ (1) งานวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังหว้า อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาจึงมีขอบเขตจำกัด ดังนั้นจึงควรศึกษาในเรื่องขอบเขตประชากรที่กว้างขึ้น คือ ศึกษาประชาชนที่อาศัยในพื้นที่อื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ (2) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะขอบเขตเนื้อหาโดยมุ่งเน้นทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 5 ด้าน ควรศึกษาทัศนคติหรือปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากอาจมีแนวคิดและทฤษฎีที่ประกอบด้วยตัวแปรอื่นๆ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (3) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปอาจใช้การศึกษาแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) หรือการศึกษาโดยใช้ Focus group เกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กับประชาชนผู้เสียภาษี ซึ่งจะทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เทศบาลตำบลวังหว้า. (2019). *ข้อมูลพื้นฐานสำคัญด้านเศรษฐกิจ*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.muaklek.go.th/index1.php?name=page&file=page&op=primary>
- กุสุมา ดำรงชัย และ กุหลาบ ปุริสาร. (2561). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลคูทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 8(1), 124-132.
- ชนาธิป อ่อนหวาน. (2553). *ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่มีฉลากคาร์บอนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปณิดา นิสสัยสุข. (2552). *ความรู้และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านสวนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เติมนสตร์.

- 329